

Veckokronika från Sverige

Specialt meddelad denna tidning genom Svensk-Amerikanska Pressbyrå i Stockholm.

Om vi nu skulle lite närmare skärskåda hvarandra här hemma, så ser det ut, som om vi fått ett par särdeles svåra åkommor, som verka starkt på hjärnan och penningpungen. Jag menar Jubileumsdillet och det monumentala dillet, rättare monumendillett. Dessa senare åkommor uppträder här och var i landet, men mest i huvudstaden; och innan man vet ordet af, har den brutit lös och efterlämnat ett outplånligt märke på någon större torghusbyggnad eller på andra, för den fria luften utsatta platser på gamla Sveas medeltida samhällsbyggnad, alltid med olika namn såsom Engelbrektsdalen i Örebro och Norberg i Västmanland, Karl XV på Djurgårdsskansen m. fl.

På Hötorgsgatan eller på Kornhamnstorg lär en också ett sådant där märke vara under uppbyggning. Det lär utgöras af en hästgrupp och blifva ett så kalladt djurskulpturmonument, som kommer att för evärdeliga tider bärna namnet: "Det sista ångestskriet", till uppbyggelse för alla nutidens och framtidens åkarskallar och lassdragare, samt till varning för alla pikslängande och pådrivande hästplågare.

För att nu få det ifrågakvarande djurskulpturmonumentet så effektivt, som det upprättat ur artisten Ros' bildhuggerhjärna, och som hans mejsel förmått modellera hästgruppen, så behöves icke mer än 2,500 kronor. Ja, behöves det inte mer än denna summa för att framkalla ett sista "ångestskriet" och sedan idel belåtna gungningar öfverallt i landet, så borde det inte vara svårt att åstadkomma nödiga medel. Annars utgör monument- och statyessingning undantag från den regel, som för en plans realiserande först och främst kräver pengar. Vi ha nu trettio tusen kronor inamlade för en Carl X Gustafs staty, som måhända hade rätt, om icke skulptörerna så energiskt motat Björkman's Karl Gustaf modell från att låta sig placeras på Museistrappan i Stockholm, men på plåstar öfverstatyhallaren Dieksen, att denna summa icke räcker till på länga vägar, för att ställa kungen hvarken här eller där. Men han begriper också, att tiden just nu inte är så särdeles lämplig att utlysa någon nationalskulptur. Å andra sidan vore väl inte något offer för stort, när frågan är om att hedra den som gett Sverige sin nuvarande gränssynsöms och främst af allt skänk skänningar på åt svenskar, ty hvad tror vi väl utan biskop Billing och skånska husarregementets aristokrati.

Åpropå skänningar och monument, minns ni väl när Berzeliusstaden skuldfördes, och man läste därom i tidningarna, hur ett par skånska löjnanter uttryckte där: "Hör du, Berzelius, hvad är det för en? Vilket regemente var han vid?" Men för att så tillbaka till Carl Gustaf, så äro många af oss af den tanken, att sonnen skall och bör ge undersödd att sin farfar på så sätt, att Carl Gustaf staty kunde påräkna bidrag från Carl XII statyens undersödd, som lär uppgå till inemot 32,000 kronor. För nu se hvad konung Gustaf säger om saken. Han lär också ska ha ett ord med i laget, men han ligger för närvarande på sin soffas och orkar nog inte tänka på dylika högviktiga och riksnyttiga angelägenheter till vida. Vi ha ju för resten Wennerbergs staty, nationalsynsömsmonumentet m. fl. att gruffa om så länge.

Under den senaste tiden ha seenen, litteraturen, då fria konsterna och de gamla minnena gett oss anledning med stoff till jubiler. Arvid Olsson, som afgår från operan har hyllats med blommor, sång och festal, och hans byst har fått sin plats vid sidan af Bellman, Gustaf III och andra finare aktörer. Ann-Margret Holmgren har på sin sextioårsdag varit föremål för utomordentliga hyllningar från egna landsmän, som från utlandet. Från skaldar, konstnärer, författare och lärde, ingingo telegrafiska lyckönskningar, och inte minst hyllades fru Holmgren af kvinnorna, hvars sak hon förfäktar med värme och öfvertygelse. Från de många rösträttsföreläsningarna i landet, som hyllade henne var antagligen det vackraste från Falun:

För strid, som forts med klinga blank för segertro, som bergen stark. Ett tack i dag! Må evigt ung din själ oss lysa god och klar. Illustrer vån! Vår hyllning tag.

Och så ha vi Anders Zorn. Om honom kan endast sägas, att först blev han hyllad — och så blev han hyllad — och så blev han åter hyllad. Hela vår press och afven utlandets talar i dessa dagar om den store mästaren, konstnären, den mångsidige, världsberömda, populäre, dalmisen, den kunglige favoriten, den svenska konstens fanbärare inför samtida och eftervärld. Och så är i Stockholmsesten, 200-årsdagen af slaget vid Helsingborg, då Stenbocken med sina gepojkar lärde dansen att springa. Och så förbereder lilla Trosa sin 300-årsdag som svensk stad. Och man kan förstå, att stora högtidigheter komma att gå af stapeln, och att den lilla näpna naturköns staden, som man förr betraktade som världsens ändpunkt, kommer att framträda i förtrollande festglans.

Medan Svensk-Amerikanska Sällskapet diskuterar frågan, om hvilka åtgärder böra företagas för att be-

För 10,000 kronor har A. J. Johansson sålt 1/2 mantal Svås V. Norrgård i Veta socken till H. Jonson i Gripenberg, Skeninge.

Självmord. Torparen Gustaf Alfred Karlsson i Skogstorp under Vargåsa i Skeda socken afhände sig härom dagen lifvet genom hängning i sin bostad. Han var född 1860, änking och efterlämnar 5 barn.

ETT BESÖK.

Verklighetsbild af Ernst Westerberg.

Vi fingo ett besök härom dagen — fru Åbom med två döttrar, om 7 och 12 år, bekanta till oss, i synnerhet till min hustru. Lyckligtvis var jag stadd på utgående. Lyckligtvis! Jag känner fru Åbom, jag.

Jag hälsade emellertid och var artig och slöt i synen och slank så i väg ut. Sedan jag flanerat på gatorna, stött på ett tidningskontor och läst tidningar och gjort ett hastigt besök på en automat, vände jag ändligen hemåt med en svag förhoppning om att luften var ren. Jag vände inte tid att drifva, arbetet väntade. Nu är jag en fattig karl, med en liten och trång bostad. Jag kom, följde af de onda aningarna nattsvarta geniet med sin öfvermålska. I tamburen, liten som ett ordnadt klädska, höll jag på att stupa omkull på fem par galoscher. Roeken måste jag hänga på en krok, där en nyckel satt, och mossan måste jag klämma ner i rockfickan.

Jag steg in med ett vinnande leende på läpparna. Damerna — fru Åbom och min hustru — tycktes vara i djup dyspy. Lyckligtvis befanns det vara en högst intressant och högst charmant konversation om människor, hvarvid de talade hvarandra i mun. — Ja, 15 kronor betalar jag, skrek fru Åbom, och det bara för sommarmar... — Nej, 12 kronor betalar jag, högg min ölfäst stillsamma hustru af. Och jag... — För bara sommarmar, fortsatte den andra, leende öfver hela ansiktet med ett högt röst. Men kjolskogen kommer till, för... — Och jag tycker, att det är bra mycket. Annars har 10 kronor... — Jag vet precis på millimetern, hur mycket som går åt. Men min nya skenklädning... — 10 kronor varit vanligt. Allting dyrt nu, resignerade min hustru, som ingen skenklädning har... — Den låg jag sy hos en riktigt fin sommarska, triumferade fru Åbom, 24 kronor, men så ville hon ha alla alla sybehör, och allting 47 kronor och 19 öre. Silke 90 öre, lifband 50 öre... — Ha, ha, ha! Lifband kan man få för 20 öre! — Fjäderar också 20 öre... — Hängare 50 öre! — Ha, ha! 10 öre! — Och så vidare! Annars så fick jag en svart klädning... — Jag gick in i det andra rummet, där barnen vistades. Där voro böcker och tidskrifterna kastade om hvarandra, ett album låg uppslaget, på sitt klagade och jmrade sig under hårda händer, och friden hade förfarad varit ut genom dörren.

Beskedlig och undergiven slog jag mig ner i ena soffhörn, drog på måla från Color's allas öfver Sverige och fördjupade mig i den. Genom den halfförpunn dörren hörde jag att matfröjan kommit på tal. — Mjölkt! Nej, men då! Min man vill ha öl till maten! — Nej, vi skumma... Nej, vet fru Åbom... — Och så gröt på kvällen... — Nej, te! Vi dricka te och äta ett ägg... — Se, min Albert han vill ha... — Jag hade börjat med kaffet öfver Skåne, nu var jag i Östergötland, sedan i Yngsta flickan dundrade på med den odidliga "Gubben Noak", den äldsta inventerade och bibliotek, min pss, vild af fröjd, bölade lättsinnigt som sin gammalbon.

— Ja, kan frun tänka sig! Jag skulle torra mitt silfver... ljöd det genom den öppna dörren. — Jag såg upp från kartan — Södermanlands — och såg medlidamt på min hustru. Hon var blek. Hennes silfver var af nickel! — Jag ville hvilat mig ett tag och smög ut på gatan. Men sedan jag en stund gnoit upp och ner i snösmöden, tröttnade jag vid det och gick in igen. Den fattiga Color stod på kant i ett hörn, pianot var öppet, noter lågo kringströdda här och där, och barnen hade stormat ut i köket, där de stumade värdeliga.

Damerna talade med öfvermålska öfver — nu om julkalppar. Efter några i förbigående framkastade kallsinniga anmärkningar om värdet, slog jag mig ner i ett soffhörn och tog upp min Color.

Jag fick tag i Nyköping. Ja, det är nog en treflig stad. — Ja, vet frun, vår släkt är så stor så. Och vi få så mycket julkalppar! Klädningar får jag då hvar jul, sidenfil, parfym, handskar... — Men ni få väl ge också! Tyckte min hustru, som just inte är så bryskig i julkalpparväg.

— Ja, det förstås! Det då vi naturligtvis underkastat oss. — Och nu följde ett långt föredrag om julkalppar och julförkostar och julmiddagar, och då det slöt, hade jag hunnit från Nyköping till Östersund.

Jag spratt till vid orden: — Såpa under grytorna. — Aha! De voro i köket, d. v. s. i det som tillhör köket. Annet varierades en stund. Därefter blef det tal om grannar och grannars elaka barn.

— Ja, mina barn skulle få bära sig så åt! Och så fula de ä' se'n, de stackars ungarna, men det rå de ju inte för. Gudskelov, mina barn se rätt skapliga ut! Och duktiga i skolan ä' de!

Så talade fru Åbom front och lät virknalet hvilat. Slutligen ljöd upphörstsignalen. Den tände en glädjeblixt i mitt öga.

— Ta på er nu, flickor!

Men samtale fortfor. Nu galler det "styfvern", "den fina styfvern": dyr mat, dyr vud, dyr kol, dyra byxor och stora och små väningar. — Vi ha då bara fem rum och kök, sade fru Åbom, liksom i förbigående, men dock med ett visst öfvermålska. Götta kanal, linan Göteborg—Stockterryck. Man behöfver naturligtvis litet utrymme. Annars ha min syster och hennes man...

Jag vände tröstlöst på bladen i min kartbok och beslot mig för en resa på hölm. Den brukar gå på tre dagar på den tiden så...

Men åter nådde mig ett glädjebud: — Ta på er nu, flickor! Vi ska på nu!

Nu var man på toget bland handlande och säljande, växlade och köpslog, tvistade och kom öfverens. Men snart därefter bar det i väg på toget — hvart? Ja, jag tror att det var söderut, eller kanske norrut. I alla fall var där så sällsamt vackert med skog och slätt och sjö och byar och allt möjligt.

— Nää, flickor! A' ni inte i ordning ännu? — Allaredan? stannade min hustru och dölde en gasping. — Hon var trött stackars barn.

Puder! tänkte jag och slussade vid Sjötorp.

Klockan 7:35 reste de på sig. 7:45 voro de verkligen påbudsade. 7:50 kommo de in till mig. 7:60 dunkade ännu äldsta fröken en marsch på det suckande pianot, 8:10 ropades "adjö, adjö" långt nere i trappan. Och 8:15 kom jag underfund med, att pianot var — repareradt.

Jag är glad, att ingen större olycka hände

GRINDVAKTAREN.

Af Guy de Téramond.

Just som klockan i hyckryken slog sex och med ett aflästet öko uppväckte den ännu slumrande nejden, hoppade Biard, som var anställd vid järnvägen, ur sin säng och klädde sig hastigt för att skynda till sin post. Från det han kommit in till järnvägsstationen, hade han haft anställning vid den lilla staden Aurevieux på Vendome-linjen. Han var där på en gång biljettförsäljare, vaxlare samt gods-expediter och skötte dessutom lamporna.

Om yrket ej var vidare hårdt, efter som de resande voro mycket sällsynta, och det nästan aldrig kom något gods utom på tongardar, då alla bönder i grannskapet reste in till den närliggande staden, så var hans befattning vid växlarna den besvärligaste till följd af det ansvar den förde med sig.

Klockan 12 på middagen kom exprestståget från Paris nr 113 för full fart. Han hade då att springa till banvaktsstugan, som låg några hundratals meter bortom signalapparaterna och skickade in på ett sidospår godståget, som kom en kvart förut. Då intet tag passerade förän kl. 2, var han därefter fri och kunde gå hem till sitt i andra ändan af byn och helt lugnt frukostera.

Han stod symnerligen väl utskrifven hos sina förmån för sin punktlighet och sitt int i tjänsten, och man hade öfverlagit honom till befördran. Men han hade alltid vägrat. Han hade ett lugnt temperament, var föga ärolysten och älskade varmt sin hemtrakt och sitt lilla hus.

Sex år förut hade han gift sig med en ung flicka från grannskantonen, en duktig och praktisk normandiska, frodig och frisk so mott mötet apple och så hade han varit mycket lycklig och sitt int i tjänsten, och man hade öfverlagit honom till befördran. Men han hade alltid vägrat. Han hade ett lugnt temperament, var föga ärolysten och älskade varmt sin hemtrakt och sitt lilla hus.

Detta arrangemang tillät den unga modern att i ro stanna hemma och sköta om den lilla Madeleine, som kommit året efter, för att med sitt ljuftva småleende muntra upp deras hemlif.

Därför uppsköts också något det ögonblick, då Biard skulle lämna från sig den lilla trädgård, åt hvilken han ägnade alla sina lediga stunder och alla sina fridagar och där, tack vare hans omsorg, de härligaste blommor växte, hvilka uppväktade häpen beundran hos de förbipasserande.

Men han tröstade sig öfver denna ledsamhet, då han tänkte på, att af de penningar hans hustru sålunda skulle förtjenna, kunde de lägga sådant en randlig hemgift åt sitt barn.

Och för öfrigt fanns det ju en trädgård vid grindvaktarens lilla hus, den var till och med större än hans egen och han skulle lätt kunna förvandla den till en ständigt blomstertrödd rabatt.

En vinranka löpte längs efter husväggen och han såg redan i andan, hur rankorna vid de första höstdagarna dignade af de gyllene drufrövarnas tyngel.

Då han druckit ur sitt svarta kaffe, i hvilket han doprade sina smögssar, skulle han taga den silfverglänsande mossan från hängaren för att be-gifta sig i väg. Solen tittade just in genom de halfförpunnade luckorna, kvarlämnade ett gyllene stänk, då från den lilla sängen, som stod i ett hörn af rummet, en barnaröst hördes helt sakta fråga:

— Säg, pappa, får jag komma och hämta dig?

Han gick tillbaka till den lilla flickan, hvars blå ögon ännu voro helt sömnygna och hvars blonda hufvud bredde ut öfver kudden en gyllene gloria; han böjde sig för att kyssa henne.

— Du vet nog, min lilla flicka, att jag ej tycker mycket om, att du går ut ensam utan din mamma, och vid den tiden skall hon ju laga vår frukost!...

— Ah, pappa, jag lofar dig att se mig väl för... säg, kärlaste lilla pappa, låter du mig inte få gå?

Han måste ju samtycka, eftersom han ej hade mod att neka henne ett nöje, som beredde honom själf så mycken glädje.

— Ja, så får det väl bli så... du kommer och hämtar mig.

— O, pappa, hvad jag håller af dig, utropade barnet, i det hon som i ett skrudstaf löst fast honom med sina små armar.

Bivard vände sig så till sin hustru och uppmanade henne till försiktighet.

— Låt henne framföra allt ej gå härifrån förr än en kvart öfver 12.

Hvad du är svag, sade hustrun leende, alltid ger du vika för henne.

Han gjorde en obeständ rörelse, som talade om all hans ömhet för sin lilla dotter:

— Hvad vill du man skall göra?

— Vid den tiden kom ju intet tag-följaktligen var det ingen fara.

Vid dörren vände sig Biard ännu en gång om:

— Madeleine, om du möter en vagu, så gå långt åt sidan — och lek ej med hundarna. Så sätter du dig helt beskedligt på en bänk och väntar på mig.

Den lilla flickan brukade ofta gå och möta honom och så återvände de båda tillsammans på den skuggiga stigen, som förde dem hem öfver fälten. De hälls hvarandra i handen under det att hon på sitt barnliga sätt ofbrutet frågade honom om allt, som omgaf dem.

Detta barn var hela hans lif. Han älskade henne så, att hans kärlek hade något af smärta i sig. Han var ständigt orolig, kunde plötsligt gripas af en öfverlekande fruktan för någon olycksbådelse, därpå, utan att veta hvarför, vid tanken på att ej finna henne mer, då han kom hem, allsammans var en dråklig ångest.

Men det andra... godståget, som redan stod där.

Det skulle bli en oundviklig sammanstötning, en fruktansvärd olycka, en förfärande mängd döda och sårade.

Kallsvetten rann öfver hans kinder.

När allt kom omkring, hvad rörelse honom alla dessa okända räddning, bara hans barn blef räddadt? Hvar betydelse för honom hela världsalst, i jämförelse med detta blonda hufvud, som var all hans lycka och all hans glädje?...

Men samvetets kraftiga maning öfverröstade genast den uppröriska stämman, som hörts i hans förtviflade fadershjärta.

Nej, han hade ej rättighet att handla så... Hans lif tillhörde de resande, som man anförtrött åt hans vaksamhet... och om man begärde ännu mer, så kunde han ej ens tveka att gifva det...

Allt detta varade ej en sekund. Taget närmade sig.

Han sträckte med ett hjältemodigt beslut upp sig och höll fast vexeln.

Taget gick förbi som en blixt och nådde den lilla flickan...

Den bästa tuggtobak fabricerad

Copenhagen-Snus

varar längre och lämnar en mera behaglig smak än någon annan slags tobak. Den förseglade fiberbox'en af COPENHAGEN SNUS skyddar köpare mot underlägsna efterapningar och när köpare i friskt och fullkomligt tillstånd.

Om COPENHAGEN-SNUSET ej erhålles i butikerna i Edert grannskap, skola vi sända Edert en box vid emottagandet af 10c.

National Snuff Co., Limited

900 ST. ANTOINE STREET, MONTREAL. 1

Ropa på henne?... Skrika att det var fara så färdig? Han var för långt bort för att höra det... Försöka underrätta henne genom hyssningar?... Han skulle väl blott göra henne förskräckt...

Hejda expressen?... Men hur skulle det gå till?... Till och med om han kunde hoppas att lokomotivförraren skulle förstå hans förtviflade signaler och slog back, så skulle det vara för sent!

Ett enda sätt återstod... att skieka expressståget in på sidospåret... och det stod ännu i hans makt.

Han behöfde blott rycka ner häftstången... och hon var räddad.

Men det andra?... godståget, som redan stod där.

Det skulle bli en oundviklig sammanstötning, en fruktansvärd olycka, en förfärande mängd döda och sårade.

Kallsvetten rann öfver hans kinder.

När allt kom omkring, hvad rörelse honom alla dessa okända räddning, bara hans barn blef räddadt? Hvar betydelse för honom hela världsalst, i jämförelse med detta blonda hufvud, som var all hans lycka och all hans glädje?...

Men samvetets kraftiga maning öfverröstade genast den uppröriska stämman, som hörts i hans förtviflade fadershjärta.

Nej, han hade ej rättighet att handla så... Hans lif tillhörde de resande, som man anförtrött åt hans vaksamhet... och om man begärde ännu mer, så kunde han ej ens tveka att gifva det...

Allt detta varade ej en sekund. Taget närmade sig.

Han sträckte med ett hjältemodigt beslut upp sig och höll fast vexeln.

Taget gick förbi som en blixt och nådde den lilla flickan...

Med uttömda krafter hade Biard störtat omkull. Han låg stilla, jämrade sig som ett djur, som är dödligt såradt; han hade ej mod att se in i den förfärliga verkligheten, då en ljut liten stänma hviskade helt nära honom:

— Pappa, jag blef bra rädd.

Han öppnade ögonen. Var han lek-boll för en hallucination?... Blef han tokig? Hade det under, som han ej ens vagat bedja himlen om, verkligen skett?...

Barnet lejde... och i fjärran af-tecknade riken från expressståget en hvit strimma i den blå luften...

Under det han, darrande af rörelse, öfverhöjde den lilla flickan med kys-sar, förstod han allt af hennes aftrun-na förklaringar.

Då lokomotivet, med askligt dån ut-spyende sin eld, hade nått fram till henne, hade förskräckelsen kommit henne att kasta sig ner på banan och taget hade gått öfver den lilla ut-sträckta kroppen utan att göra henne illa.

— Asch, å de en bra välsignelse, så går den nog ifrånom hatta.

Att bota förkyllning på en dag. Tag LAXATIVE BROMO Quinine Tablets. Apotekaren återlämnar pengarna om det underlåter att bota. E. W. GROVE'S signatur på hvarje ask. 25c. Tillverkadt af PARIS MEDICINE CO., St. Louis, Mo.

"Hur svenska stålet biter" o. s. v.

Direkt från Eskilstuna importerade, E. A. Berge prishelösta, världsberömda, garanterade RAKKNIFVAR:

N:r 10. Tunn klinga, nickelrörbak \$1.00
N:r 12A. Hel klinga, 1/2 konk. slipad, etsad, \$1.60
N:r 12E. Hel klinga 1/2 konk. slipad, elfenbenskaft, etsad, \$2.00
Skomakareknifvar, raka och svängda, 25c.
Konstknifvar från 40c. till \$1.50
Tälj- och slaktknifvar pr st. 40c till 90c.
Alla knifvar öf garanterade, och pengarna återlämnas om de ej utfalla till belåtenhet. Insiänd beloppet genom "postal note" och godset sändes pr post portofritt. Uppgift fullständig adress!

E. WIDEEN. Blackfolds, Alta.

Ref.: The Merchants Bank, Red Deer, Alta.

NÄR NI ÖNSKAR EN GOD CIGARE, BEGÄR DA 1912 CIGAREN. DENNA CIGARE ÄR TILLVERKAD AF DEN BÄSTA TOBAK.

FÖRSTKLASSIG I ALLA AFSEENDEN.

Prenumerera på

FREE PRESS

vostra Canadas största engelska dagliga tidning och Winnipeg's ledande nyhetstidning. Dess valspråk är "frihet i handel, frihet i religion, jämlikhet i borgerliga rättigheter". Morgonupplagan kostar 50c. pr. månad, aftonupplagan 25c. pr. månad. Den ägnar skandinaverna särskild nyhetsafdelning under rubriken "Scandinavian News", redigerad af C. Albin Jones.

J. D. McArthur Co., Ltd.

Cor. Higgins & Princess TEL. 5660 Winnipeg, Man.

VIRKE, FÖNSTERAMAR, DÖRRAR ETC. ETC.

SÄLJA I PARTI OCH MINUT SÄVAL SOM HELA VAGNSLASTER.